

УДК 159.67.5

Олена Сергіївна ЛЕЩЕНКО,

слухач магістратури Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Лариса Олександрівна ШЕВЧЕНКО,

*кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціології та психології
факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ САМОЕФЕКТИВНОСТІ ЖІНОК, АКТИВНИХ У СУСПІЛЬНОМУ ЖИТТІ КРАЇНИ

Розглянуто особливості самоефективності жінок-лідерок, визначено, що вони частіше долають проблеми за рахунок цілеспрямованого аналізу ситуації. Рівень загальної самоефективності у досліджуваних дає підстави для висновку про рівну самоефективність предметної діяльності жінок та чоловіків.

Ключові слова: *самоефективність, жінка лідер, чоловіки, політична діяльність, громадська діяльність.*

Жінки-лідери сьогодні реалізуються у різноманітних сферах суспільного життя, зокрема і в політичній. Саме явище жіночого лідерства, активної участі жінок у громадських організаціях в світі поступово набуває вагомого значення в організації суспільного розвитку [1, с. 14].

Закони надають жінкам та чоловікам рівні права, але фактично жінки дискримінуються в різних сферах життя, зокрема у політиці. Формальних обмежень щодо участі жінок або чоловіків у політичному чи громадському житті в Україні не існує. Жінок які займаються політичною та громадською діяльністю є товариськими, мають потребу у порядку та готовність допомагати, уникають ризику, вони є більш імпульсивними ніж чоловіки, втім, їм притаманно зосереджувати свої зусилля на координації спільної діяльності, піклуватися про коректність своєї поведінки, відчують потребу в підтримці. Вони приймають себе такими, які вони є, з недоліками та достоїнствами, позитивно оцінюють свої властивості та якості, позитивно ставляться до себе, до своєї професії, до громадської діяльності; жінки небайдужі до оцінки оточення, бажають отримати позитивне відношення до себе, також вважають, що інші люди в цілому ставляться до них позитивно, але їх прихильність треба заслжити [2]. Вони визнають свою індивідуальність, здатні раціонально та неупереджено сприймати зауваження й критику колег і громадськості, родинного оточення.

Жінки, які є активними у суспільному житті мають більш сформовану потребу в усвідомленому плануванні діяльності мають реалістичні плани, дотримуються ієрархії в плануванні діяльності. Рівень загальної самоефективності у досліджуваних дає підстави для висновку про рівну самоефективність предметної діяльності жінок та чоловіків. Жінки-політики підкреслюють пріоритетність таких проблем, як безпека в суспільстві, боротьба з корупцією, криміналом, соціальне забезпечення, розвиток мережі дошкільних та шкільних установ, освіта, охорона здоров'я, зайнятість та просування жінок по службі тощо [3, с. 221].

Жінки небайдужі до оцінки оточення, бажають отримати позитивного відношення до себе, також вони переважно вважають, що інші люди в цілому ставляться до них позитивно, але їх прихильність треба заслжити. Це стосується як близьких людей, так і малознайомих.

Жінки позитивно оцінюють себе та набуті професійні якості, громадський досвід, вважають, що участь у суспільному житті сприятиме також розширенню життєвого досвіду, з іншого – поблажливе ставлення колег-чоловіків викликає занепокоєння. Жінкам притаманно бажання контролювати свою судьбу, бути відповідальною за перебіг подій свого життя. Вони визнають свою індивідуальність, неповторність, що дозволяє їм протистояти негативним проявам середовища, раціонально та неупереджено сприймати зауваження й критику колег і громадськості, родинного оточення.

Жінки будують кар'єри, спираючись на співробітників (колег) та однодумців. Усвідомлене уявлення про власну компетентність і успішність створює ґрунт у особистості

для самоповаги і самоприйняття, а також містить образ позитивного життєвого сценарію, що сприяє бажаному результату. Результати вивчення самоефективності досліджуваних, які займаються політичною та громадською діяльністю наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Показники самоефективності досліджуваних, які займаються політичною та громадською діяльністю ($M \pm m$)

Назва шкали	Жінки	Чоловіки	t	p
планування діяльності	7,16 $\pm$ 0,33	5,08 $\pm$ 0,44	2,06	0,05
гнучкість	7,26 $\pm$ 0,37	6,94 $\pm$ 1,35	1,09	
оцінювання результатів	15,94 $\pm$ 0,96	15,44 $\pm$ 0,36	0,97	
міжособистісна самоефективності	11,8 $\pm$ 3,1	15,3 $\pm$ 2,7	2,17	0,05
загальна самоефективності	59,15 $\pm$ 2,18	60,48 $\pm$ 3,4	0,87	

Сучасні жінки створюють для себе такий образ: успішне поєднання професійних та сімейних обов'язків, уміння спілкуватися з людьми, економічна самостійність, високий рівень культури й інтелекту, професійна компетентність, прагнення робити кар'єру. Вони характеризуються цілеспрямованістю та послідовністю й тим, що вміють робити водночас декілька справ, а також звикають брати на себе відповідальність, вхоплюють нюанси та аналізують ситуацію, стають більш комунікабельними.

Професійна самореалізація більшою мірою, аніж реалізація виключно у сімейній сфері, сприяє автономності, самоповазі, суб'єктивному благополуччю, становленню особистості жінки. На сучасному етапі розвитку суспільства, коли через політичні, економічні, соціальні зміни відходять до минулого чіткі розмежування виключно щодо жіночих сфер діяльності й суто чоловічих, життя вимагає більш гнучких гендерних моделей задля здійснення життєвого шляху, побудови гармонійного внутрішнього світу. Розвинена система усвідомленої саморегуляції довільної активності в групі жінок відкриває можливості для оволодіння новими видами діяльності: у політиці, у громадському житті країни.

Жінки, які приймають активну участь у громадському житті, частіше долають проблеми за рахунок цілеспрямованого аналізу ситуації і можливих варіантів поведінки, вироблення стратегії вирішення проблеми, планування власних дій з урахуванням об'єктивних умов, минулого досвіду і наявних ресурсів; а також цілеспрямованого придушення стримування емоцій, мінімізації їх впливу на сприйняття ситуації і вибір стратегії поведінки. Також долають негативні переживання за рахунок їх позитивного переосмислення.

Список бібліографічних посилань

1. Троян І. В. Жінки в органах місцевого самоврядування. *Гендерний журнал «Я»*. 2014. № 2 (36). С. 12–16.
2. Титаренко Т. М. Чоловіки і жінки очима суспільства. Сучасна психологія особистості: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Каравела, 2013. С. 300–302.
3. Якушева Є. М. Психологічні та міжгенераційні особливості жінок-лідерів, задіяних у сфері громадських організацій. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. 2007. Вип. 17 (20). С. 220–224.

Одержано 21.02.2017

Рассмотрены особенности самооэффективности женщин-лидеров, определено, что они чаще преодолевают проблемы за счет целенаправленного анализа ситуации. Уровень общей самооэффективности у испытуемых дает основания для вывода о равном самооэффективности предметной деятельности женщин и мужчин.

Ключевые слова: самооэффективность, женщина лидер, мужчины, политическая деятельность, общественная деятельность.